

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Eldrerådet	35/20	26.10.2020
Ungdomsrådet	35/20	26.10.2020
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	30/20	26.10.2020
Utvalg Kultur og Levekår	58/20	27.10.2020
Utvalg Plan og Miljø	184/20	28.10.2020
Formannskapet	107/20	29.10.2020
Kommunestyret	95/20	05.11.2020

Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032, sluttbehandling

Vedtak i Kommunestyret - 05.11.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Siste setning under FN's bærekraftsmål erstattes med:

Stjørdal skal jobbe aktivt med å nå FN's bærekraftsmål og legge disse til grunn for videre utvikling av kommunen.

Under målpunkt 4: Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Tillegg i punkt 4.7:

Stjørdal kommune er en god samarbeidspartner for trossamfunn, frivilligheten, idretten og kulturlivet i kommunen.

Tilleggsforslag under «våre verdier»:

- «Annerledes» føres opp først i oppstillingen av verdier i overskriften for kapitelet om dette.
- Som første kulepunkt under tillegges:
  - o Når vi er ANNERLEDES, bidrar vi til NYSKAPING og UTVIKLING i Stjørdal

- «Du» erstattes med «vi» i de påfølgende punktene.

Behandling i Kommunestyret - 05.11.2020

Annette Tollefsen Jensen (KRF) fremmet følgende tilleggsforslag:

Tillegg i punkt 4.7:

Stjørdal kommune er en god samarbeidspartner for *trossamfunn*, frivilligheten, idretten og kulturlivet i kommunen.

Morten Harper, SV, fremmet følgende endringsforslag:

I) Endring av pkt 3 i «Våre mål» (med følgeendring under «Tema Sosial bærekraft i organisasjon og samfunn» og «Måleindikatorer») Punktet endres slik:

«3. Levere gode tjenester innenfor de økonomiske rammene kommunen har.»

II) Under «Måleindikatorer», pkt 5, endre første setning slik:

«Klimagassutslipp reduseres over tid målt som utslippsintensitet mot valgte måleenheter, og at man er på vei mot minst 55 % reduksjon av klimagassutslipp innen 2030 eller mer ambisiøse klimamål som kommunestyret fastsetter.»

(Dagens setning i planen lyder: «Klimagassutslipp reduseres over tid målt som utslippsintensitet mot valgte måleenheter, og at man er på vei mot reduksjonsmålet for klimagassutslipp som kommunestyret har fastsatt.»)

Ivar Vigenes (SP) fremmet følgende tilleggsforslag:

Tilleggsforslag under «våre verdier»:

- «Annerledes» føres opp først i oppstillingen av verdier i overskriften for kapitelet om dette.
- Som første kulepunkt under tillegges:
  - o Når vi er ANNERLEDES, bidrar vi til NYSKAPING og UTVIKLING i Stjørdal
- «Du» erstattes med «vi» i de påfølgende punktene.

Foreløpig votering:

Jensens (KRF) endringsforslag enstemmig vedtatt.

Harpers (SV) endringsforslag punkt I falt med 37 stemmer mot 4 stemmer for forslaget.

Harpers (SV) endringsforslag punkt II falt med 23 stemmer mot 18 stemmer for forslaget.

Vigenes (SP) tilleggsforslag vedtatt med 28 stemmer mot 13 stemmer.

Endelig votering:

Formannskapetets innstilling med de foreløpige vedtatte endringer vedtatt med 37 stemmer mot 4 stemmer.

Innstilling i Formannskapet - 29.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Siste setning under FN's bærekraftsmål erstattes med:

Stjørdal skal jobbe aktivt med å nå FN's bærekraftsmål og legge disse til grunn for videre utvikling av kommunen.

Under målpunkt 4: Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Behandling i Formannskapet - 29.10.2020

Jan Inge Kaspersen (AP) fremmet følgende endringsforslag:

Siste setning under FN's bærekraftsmål erstattes med:

Stjørdal skal jobbe aktivt med å nå FN's bærekraftsmål og legge disse til grunn for videre utvikling av kommunen.

Gunnar Uglem (MDG) fremmet følgende tilleggsforslag:

Under målpunkt 4: Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Kommunedirektørens forslag til innstilling enstemmig vedtatt.

Kaspersens (AP) endringsforslag enstemmig vedtatt.

Uglems (MDG) tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Uttalelse i Utvalg Plan og Miljø - 28.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Under målpunkt 4: Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Behandling i Utvalg Plan og Miljø - 28.10.2020

Torger Størseth (AP) fremmet tilleggsforslag under målpunkt 4: Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Kommunedirektørens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.
Størseth (AP) tilleggsforslag vedtatt med 10 stemmer mot 1 stemme.

Uttalelse i Utvalg Kultur og Levekår - 27.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032.
Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Nytt tillegg under Mål punkt 4 alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Behandling i Utvalg Kultur og Levekår - 27.10.2020

Kristin A. Jenssen (AP) fremmet tilleggsforslag under Mål punkt 4, alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne må oppleve et inkluderende miljø. Det skal legges til rette for aktiviteter både fysisk og kulturelt»

Foreløpig votering:

Jenssens (AP) tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Endelig votering:

Kommunedirektørens forslag til vedtak med det foreløpige vedtatte tilleggsforslaget enstemmig vedtatt.

Uttalelse i Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 26.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032.
Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Behandling i Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 26.10.2020

Kommunedirektørens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Protokolltilførsel:

RFF ser at det ikke står noe spesifisert vedrørende mennesker med nedsatt funksjonsevne, RFF forutsetter at det i denne sammenhengen også gjelder for denne gruppen.

Uttalelse i Ungdomsrådet - 26.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Ungdomsrådet ønsker å bli inkludert i det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Behandling i Ungdomsrådet - 26.10.2020

Runar Chang Nordgård fremmet følgende tilleggsforslag:

Ungdomsrådet ønsker å bli inkludert i det videre arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Foreløpig votering over Nordgårds tilleggsforslag:

Nordgårds tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak med det foreløpige vedtatte tilleggsforslaget enstemmig vedtatt.

Uttalelse i Eldrerådet - 26.10.2020

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032. Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonshemmede opplever et inkluderende miljø. Det må legges til rette for aktiviteter, fysisk og kulturelt» (under pkt.4, s.111).

Behandling i Eldrerådet - 26.10.2020

Martha R. Berbu fremmet følgende tilleggspunkt 2:

«Eldre og mennesker med nedsatt funksjonshemmede opplever et inkluderende miljø. Det må legges til rette for aktiviteter, fysisk og kulturelt» (under pkt.4, s.111).

Berbus tilleggsforslag enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til vedtak enstemmig vedtatt.

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Kommunestyret vedtar vedlagte forslag til kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2032.

Samfunnsdelen følges opp gjennom behandling av økonomiplanen.

Vedlegg:

- Oppsummering av høringsuttalelsene

- Kommuneplanens samfunnsdel, versjon 18.10.2020
- Særutskrift av f. sak 37/20 Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032, utlegging av forslag til samfunnsplanen
- KS: Fagnotat – planfaglige råd.
- Vedtatt planprogram for kommunens samfunnsdel med særutskrift av behandlingene.

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Det vises til vedlegg til utleggingssaken.

Sammendrag

Formannskapet vedtok i møte 29. april å legge ut forslag til kommuneplanens samfunnsdel på høring med høringsfrist minimum 6 uker. Det har vært et stort engasjement rundt planen, og vi har fått inn mange innspill. Utvalgte elementer fra høringsuttalelsene og kommunedirektørens opprinnelige forslag er tatt inn og høringsforslaget er etter vårt syn nå ytterligere forbedret. Forliggende forslag til plan er derimot etter Kommunedirektørens mening ikke vesentlig endret fra Formannskapetets vedtatte plan som har vært på høring.

Kommunedirektøren mener, hvis planen vedtas, at den bør iverksettes fra 1. januar 2021. Det vil i så fall bety at vi straks kan begynne å bryte den ned til konkrete mål og handlinger i takt med budsjettarbeidet fremover. Da kan vi uten opphold ta planen ut i praktisk arbeide slik at den bidrar til å skape resultater, noe som er det egentlige målet med alle planer.

Generelt om fremtidig utredningsarbeide/saksbehandling i Stjørdal kommune

Med Kommunedirektør i spissen skal vi i vår forvaltning forenkle byråkratiet med tanke på kritisk å vurdere kost/nytte i selve prosessene fremover, herunder se på hvordan samspillet under selve saksbehandlingen foregår. Det betyr at vi i alle type utredningssaker strengt skal vurdere både tidsbruk, hva som er tilstrekkelig og effektiv involvering, og hvor dybt og bredt man bør gå i analysene i den enkelte sak. Vi vil bidra til et leservennlig og lekmannsfokusert språk og et saksfremlegg som generelt ikke er for volumiøst. Kommunedirektøren har et ansvar for å sikre at folkevalgte på en effektiv måte får tilstrekkelig oversikt på det som er vesentlig for å fatte beslutning i en sak.

Kommunedirektøren vil derfor allerede nå signalisere at administrasjonen fremover i sin saksfremstilling på alle plan skal tilstrebe å bli enda mer presise og «to the point». Vi skal unngå unødvendig lange utredninger og heller vise til vedlegg eller linker til underliggende dokumenter for de som vil gå mere i dybden.

Saksopplysninger

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens viktigste plandokument. Her fastlegges de overordnede målene og strategiene kommunen skal jobbe etter.

Planstrategien, som bestemmer hvilke planer kommunen skal behandle i kommunevalgperioden, ble vedtatt i kommunestyret i november 2016. Planprogrammet for samfunnsdelen ble vedtatt 14. februar 2019. Som ledd i målformuleringsprosessen ble det gjennomført en rekke medvirkningsprosesser, dette er beskrevet i saksframlegget ved utleggingen.

Tiltak skal fastsettes i handlingsprogrammet, i arealdelen og i de ulike sektorplanene. Slik oppnår vi tydelig styring av det store bildet, og fleksibilitet for gjennomføring og måloppnåelse hvert år. Læring skjer gjennom rapporteringer og evalueringer slik at vi hele tiden vet at vi er på vei mot vedtatte mål.

Kontrollutvalget i Stjørdal har også behandlet denne saken, denne går som egen sak i kommunestyret og tas derfor ikke inn her med unntak av deres vedtak i sak 26/20:

1. Kontrollutvalget tar saken til orientering.
2. Kontrollutvalget forventer at kommunen i behandlingen av de innkomne hørings svar og i det videre arbeid med planen vil ha en forsvarlig saksbehandling.
3. Kontrollutvalget ber om saken blir lagt fram for kommunestyret som referatsak

Kommunedirektøren har siden 1. juni 2017 arbeidet med utarbeiding av forslag til kommuneplanens samfunnsdel så dette har vært en lang og omfattende prosess.

Det var viktig i arbeidet å utarbeide et planforslag i tråd med nasjonale rammer, vedtatt planprogram og god planleggingsskikk hvor planen skal være:

- Realistisk
- Langsiktig – ikke handlingsprogram, dette håndteres gjennom økonomiplanen og delplaner
- Ha begrenset detaljeringsgrad
- Ha tydelige prioriteringer
- Konsistent – ikke direkte målkonflikter eller selvmotsigelser
- Førrende for det øvrige planarbeidet

Planforslaget, datert 5. mars 2020 ble lagt fram med forslag om at det skulle legges ut på lovbestemt høring i mars, på grunn av Covid 19 ble de politiske behandlingene utsatt til 29. april 2020.

Saksframlegg og særutskrift av saken følger som vedlegg til saken og gjentas derfor ikke her.

Formannskapetets forslag er kunngjort i media, på kommunens hjemmeside og sendt til lovbestemte og vanlige høringsinstanser til høring. Ikke alle som fikk saken oversendt har besvart, men det er kommet inn 19 høringsuttalelser.

Plan og bygningsloven har i § 11-14, 2. ledd slik bestemmelse

Av saksframlegget skal det framgå hvordan virkningene av planen og innkomne uttalelser til planforslaget har vært vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt ved vedtaket. Det skal også framgå hvordan planen ivaretar nasjonale og regionale hensyn.

Høringsuttalelsen er slik loven krever det, gjennomgått og vurdert og hvilken betydning disse er tillagt ved vedtaket, jfr. lovkravet i PBL som er referert til ovenfor.

Med henvisning til punktet innledningsvis om generell forenkling og bidrag til kortere saksfremlegg, gjentas ikke høringsuttalelsene her men det henvises til sakens øvrige dokumenter.

Vurdering

Kommunedirektøren vil gi en vurdering av resultatet av høringene temavis.

1) Oppfølging av nasjonale føringer, bærekraft, trygt samfunn for alle og FN's bærekraftsmål

I tillegg til lov og forskrifter, fremmes det både rikspolitiske retningslinjer og for fylkeskommunal og kommunal planlegging, nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, siste for 2019-2023:

«Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Regjeringen vil formidle den nasjonale prioriterte politikken på en tydelig måte, slik at planleggingen i fylkeskommuner og kommuner kan skje effektivt og til beste for innbyggerne i hele landet. Samtidig styrker regjeringen det lokale selvstyret i planleggingen. Det betyr at fylkeskommunene og kommunene får økt ansvar for å sikre nasjonale og viktige regionale interesser. Regjeringen ønsker at regional og lokal samfunns- og arealplanlegging skal være basert på åpen dialog mellom alle parter, der også staten deltar. Et viktig skritt på veien er de nasjonale forventningene.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- *Å skape et bærekraftig velferdssamfunn*
  - *Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning*
  - *Å skape et sosialt bærekraftig samfunn*
  - *Å skape et trygt samfunn for alle*
- De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy*
- Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Det er derfor viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.*

Gjengitt fra Kongelig resolusjon 14. mai 2019, Brosjyre/veiledning; Regjeringen.no

Flere av høringsinstansene peker på at disse forventningene ikke er fulgt opp slik som forventet i høringsforslaget.

2) Visjon/Begrepet annerledeskommunen

Kommunedirektøren anbefaler å beholde dagens visjon «Et godt valg for framtida», men mener dette godt kan og bør kombineres med målet om å differensiere seg/ skille seg ut positivt fra andre kommuner. Positive differensieringsfaktorer kan være viktige for å bli attraktiv hos næringsdrivende og private som skal etablere seg. Kommunedirektøren er enig i og anser det som viktig å være positivt annerledes som kommune for å bli lagt merke til og siden valgt.

Dette er anerkjent strategi i markedsføring hvor posisjoneringsstrategi ofte er avgjørende. Kan her nevne prof. Michael Porters generiske konkurransestrategier med fokus på differensiering – finne det unike og markedsføre dette for å bli lagt merke til i et marked eller i en befolkning. Uten å være annerledes eller å skille seg ut fra andre, kan man lett bli «stuck in the middle» med en uklar og grå profil. Begrunnelsen for at Kommunedirektøren allikevel foreslår å holde på dagens visjon følger videre her:

Hovedinnvendingen fra Kommunedirektøren og flere høringsuttalelser er at «Annerledeskommunen» og ordet «annerledes» stående alene lett kan brukes negativt mot kommunen og kan med dette oppfattes å gi et uklart budskap. Det kan også oppleves som negativt, jfr også bruk av ordet annerledes i helt andre sammenhenger bl.a i Covid19 sammenheng og andre nasjoners ledere og politikk.

Dagens visjon «Et godt valg for framtida» oppfattes av Kommunedirektøren som:

- Det er en god visjon som er lett forståelig og lett å markedsføre
- Den er tidsnøytral
- Den anses godt forankret og akseptert bredt både politisk og administrativt og er kjent blant innbyggerne.

Kommunedirektøren vil tilføye at en endring av visjon ofte fordrer en egen analyse som tar innover seg eksterne og interne forhold gjennom en grundig strategiprosess. Det er ikke bestilt eller utført i forkant her.

3) Omfanget av samfunnsplanen, andre kommuners samfunnsplaner

Kommune	Tidsperiode	Vedtaksår	Antall sider
Lillehammer	2014-2017	2014	44
Gjøvik		2018	32
Steinkjer	2016-2021	2016	80
Namsos	2020-2032	2020	36
Bodø	2018-2030	2018	33
Stjørdal, gjeldende kommuneplan	2010-2032	2010	52
Stjørdal, kommunedirektørens forslag	2020-2032		21 inkl illustrasjoner/ Kapitselforsider, 16 sider med tekst.
Stjørdal, formannskapetets høringsforslag	2020-2032		4 (2 tekstsider)

Samfunnsplanlegging og kommuneplanens samfunnsplan skal ta utgangspunkt i plan og bygningslovens bestemmelser. Det er reist innvendinger til kommunedirektørens forslag om at planforslaget var for bredt og omstendelig, kommunedirektøren tar dette til etterretning men vil vise til tabellen over og plan og bygningslovens bestemmelser nedenfor.

PBL § 11-2:

Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Nåsituasjonen var en del av opprinnelig forslag, bakgrunnen for dette er at det anses viktig med felles utgangspunkt og forståelse for å få en god plan.

En del kommuner lager i etterkant av vedtatt samfunnsdel en kortversjon av denne som kan distribueres til nyansatte, innbyggerne og øvrige og som publiseres.

4) Indikatorer på måloppnåelse

Høringsutkastet har måleindikatorer relatert til de 4 foreslåtte hovedmålene. De fleste av høringsuttalelsene mener tilnærmingen her er for begrenset. Kommunedirektøren deler denne

vurderingen. I den senere tid er indikatorer innen klima og utslipp også fått større plass. Her er et eksempel på indikatorer og resultatvurdering fra *Innherred samkommunes samfunnsplan 2014*

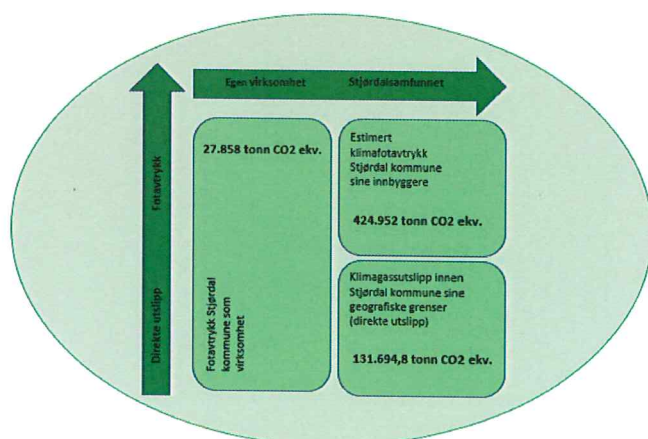
Måleindikatorene som er vist under, legges til grunn for resultatvurderingen i årsrapporten. Resultatvurderingen skjer i lys av samfunnsmålene og skal gi pekepinn på om utviklingen går i retning av disse. Der det er mulig skal resultatvurderingen skje ut fra en fordeling på geografi, alder, kjønn og sosial status. Det legges til grunn en ambisjon om at situasjonen skal forbedres for alle og at ulikhet skal reduseres.

- Levealder (Folkehelseinstituttet)
- Selvrapportert helse og livskvalitet (HUNT4 og UngData)
- Leveår med god helse (HUNT4)
- Andel med fortløpig venn/nettverk som kan hjelpe ved problemer (HUNT4 og UngData)
- Gjennomføring videregående skole (Fylkesdata)
- Langtids arbeidsledighet (Nav)
- Uførhet (Nav)
- Husholdninger med vedvarende fattigdom/langtids sosialhjelpsmottakere (SSB/Nav)
- Kultur deltakelse/deltakelse frivillighet (HUNT4 og UngData)
- Fysisk aktivitet (Sykkeltelling og selvrapportert fysisk aktivitet HUNT4/UngData)
- Borgerindeks (Borgerundersøkelsen)
- Demokratiindeks (Borgerundersøkelsen)
- Kommunebarometeret (Kommunal rapport)
- Kildesortering (Innherred Renovasjon)
- Næringsindeks (Næringslivets Hovedorganisasjon)
- Bedriftsetableringer (Innovasjon Norge)
- Netto og brutto driftsresultat i % av driftsinntekter (Kommuneregnskapet)
- Disposisjonsfond i % av driftsinntekter (Kommuneregnskapet)

Måleindikatorer klima og miljøtiltak

Vi får ikke målt effekten av tiltakene i planen ved å kun se på klimagassutslipp fra kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon. Vi må også se på klimagassutslippene til kommunen som helhet og til den enkelte innbygger. Dette kan vi løse ved å fjerne «kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon», og heller skrive «Kommunens klimagassutslipp reduseres over tid målt som.....»

De tre viktigste klimaregnskapene som kommunen bør ta hensyn til i sitt arbeid:

Figuren over viser at klimagassutslipp fra kommunes virksomhet utgjør en relativ liten andel av de totale klimagassutslippene. Kommunedirektøren mener at i en samfunnsplan bør vi måle reduksjon av klimagassutslipp på samfunnsnivå for kommunen som helhet, ikke bare på virksomhetsnivå.

Kommunens samfunnsutviklerrolle

Kommune kan i sin rolle som samfunnsutviklere, myndighetsutøvere, tjenesteytere, innkjøpere, eiere og driftere påvirke en rekke ulike klima- og miljøtiltak, enten fordi kommunen er pådriver og tilrettelegger, eller fordi kommunen hindrer gjennomføring av tiltak. Kommunen har en rekke virkemidler innenfor disse rollene. I kommunens samfunnsdel står det følgende:

«Klimagassutslipp fra kommunal virksomhet og tjenesteproduksjon reduseres over tid målt som utslippsintensitet mot valgte måleenheter og at man er på vei mot reduksjonsmålet for klimagassutslipp som kommunestyret har fastsatt.»

Dette kan forstås som at kommunen ikke skal bruke sin rolle som samfunnsutvikler til å påvirke, og at det kun er klimagassutslipp fra kommunens virksomhet og tjenesteproduksjon som skal reduseres, og bli målt.

Utslippsmål

I samfunnsdelen refereres det til reduksjonsmål for klimagassutslipp som kommunestyret har fastsatt. I kommunestyret 14.02.2019 (ref PS 11/2019) vedtok kommunestyret følgende utslippsmål:

«I tråd med FN's klimapanel, skal Stjørdal kommune ha mål om 50 % reduksjon av sine klimagassutslipp fra 1990-nivå innen 2030»

Det antas at det er dette målet det refereres til. Dette bør omme tydeligere fram i dokumentet. Det er ikke mulig å oppfylle dette målet kun ved å redusere klimagassutslipp fra kommunens egen virksomhet og tjenester. Dette da som nevnt tidligere at klimagassutslipp fra kommunens virksomhet og tjenester utgjør en mindre andel av de totale klimagassutslippene i Stjørdal.

7. februar 2020 meldte Norge inn et forsterket klimamål under Parisavtalen. Norges forsterkede klimamål er å redusere utslippene med minst 50 % og opp mot 55 % sammenlignet med 1990-nivå innen 2030. Det kan stilles spørsmål ved om kommunen kan hevde at den skal være en foregangskommune innen klima- og miljøtiltak, når den har et utslippsmål som er på nivå eller under det nasjonale målet.

5) Planprosessen

«Den røde tråden» fra planstrategi via planprogram, samfunnsdel, delplaner er svært viktig, dette krever etter Kommunedirektørens syn en noe mer utfyllende samfunnsplan enn hva som er foreslått.

Gjennom KS og Oslo kommune sitt Program for storbyrettet forskning ble det i 2018 avgitt sluttrapport med tittel Storbyenes samfunnsplanlegging. I rapporten drøftes nettopp dette med å skape bedre system og struktur for samfunnsplanleggingen, og det foreslås et tydeligere planhierarki. Det foreslås følgende definisjoner for henholdsvis strategi, temaplan og handlingsplan:

STRATEGI	TEMAPLAN	HANDLINGSPLAN:
<ul style="list-style-type: none"> • Klart formål • Utfordringsbeskrivelse • Satsingsområder/hovedmål, veivalg, strategier • Ikke tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Klart formål • Utfordringsbeskrivelse • Mål • Kan ha satsnings-områder, strategier • Tiltak 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiltak for oppfølging av vedtatt plan eller strategi

Definisjon på hhv strategi, temaplan og handlingsplan.

Kilde: Storbyenes samfunnsplanlegging, Asplan Viak 2018:

Som det framgår av figuren over skiller strategi seg fra plan ved at den ikke har tiltak.

Strategiene er normalt mer overordnet enn temaplaner, og gjerne som en utdyping/konkretisering av tema fra samfunnsdelen.

Temaplan er en mer omfattende plan, og sammenlignes kanskje best med de tidligere kommunedelplanene til samfunnsdelen. Her skal de være både mål og tiltak, og planen kan også definere egne satsningsområder og strategier.

En **handlingsplan** vil bestå av kun tiltak og har som formål å følge opp vedtatt strategi eller plan. Handlingsplan kan også være et aktuelt verktøy for å følge opp konkrete problemstillinger der utfordringer og mål er klarlagt gjennom enkeltstående politiske vedtak eller andre overordna føringer.

Strategiene er her knytta til ulike samfunnstema og ikke til fagetater. Med det oppnås at strategiene blir tverrsektorielle og noe alle fagetater relaterer seg til.

Kommunedirektøren sitt arbeid har fra starten av vært tuftet på:

- A. Plan og bygningsloven,
- B. Nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging, øvrige rikspolitiske retningslinjer og strategier.
- C. Vedtatt planprogram i k.sak 11/19
- D. Fylkesplaner/strategier
- E. Øvrige politiske vedtak
  - 1) Egne mål for kommunens drift
  - 2) Øvrige vedtak ved behandlingene av oppstart og utlegging av planprogram
  - 3) Øvrige vedtak i tilknytning til budsjett, handlingsprogram og strategidebattene
- F. Klima og miljømål
- G. IKAP
- H. Byvekstavgift
- I. Fagnotatene
- J. Konsistens, unngå målkonflikter så langt som mulig og i den grad de reelt foreligger – ikke spisse dem.
- K. Planen skal være kort, tydelig og konsistent.

Formannskapetets forslag har etter både høringsuttalelsene og Kommunedirektørens mening i stor grad vært fokusert på pkt. E, mest på underpunkt 1 og i noen grad underpkt. 2. og 3, og pkt. K. Det er forsøkt å øke fokuset på noen flere områder i vedlagte forslag til samfunnsdelen fra Kommunedirektøren.

6) Målstruktur, verdier

Flere av høringsinstansene peker på at målene både er for snevre og at de er i strid med nasjonale føringer og vedtatt byveksttale, videre at de er i motstrid til hverandre (Mål 1, 2 og 4)

Verdier og verdigrunnlag bør være en del av samfunnsplanen noen den er i mange kommuner. I Stjørdal ble det etter Kommunedirektørens mening kjørt en god og omfattende prosess ikke minst blant engasjerte barn og unge som endte opp i godt og meningsfullt forslag til verdier. Kommunedirektøren har vurdert dette på nytt og mener resultatet av dette arbeidet bør tas med i forbedret revidert forslag og det er derfor lagt inn.

Oppsummering, veien videre

Flere av høringsinstansene som fylkesmannen, fylkeskommune og vegvesen tilbyr i sine høringsuttalelser sin fagkompetanse til kommunen i det videre arbeid, disse har vært med i innledende administrative arbeidet med samfunnsplanen. Tidligere har disse også vært involvert i kommunens folkevalgtopplæring og i temamøter i kommunestyret om samfunnsplanen. Formannskapet bør vurdere om disse tilbudene bør benyttes, dette avhenger selvsagt om hvordan sluttarbeidet med planen skal gjennomføres.

Formannskapets forslag til samfunnsdel og tidligere behandlinger viser en forskjell i oppfatningen om hva en samfunnsdel til kommuneplan skal inneholde og nødvendige prosesser for å få et godt resultat. Kommunedirektøren vil vurdere å ta initiativ til å evaluere prosessen på et senere tidspunkt.

Kommunedirektøren kan med bakgrunn i bl a ovenstående ikke anbefale at formannskapets høringsutkast vedtas slik som foreslått men at det bør foretas enkelte justeringer på denne.

Kommunedirektørens reviderte forslag

Kommunedirektøren har med bakgrunn i vanlig prosedyre, hvor høringsuttalelse er vurdert og analysert og i noen henseender hensyntatt og baket inn, laget et justert forslag. Utgangspunktet har vært formannskapets vedtak og forslag, og hvor vi også har tatt inn enkelte deler av kommunedirektørens momenter fra forslaget av 5. mars 2020.

Endringene er:

- Begrepet **annerledeskommunen som visjon** er tatt ut. **Et valg for framtida** foreslås videreført. Det vises til begrunnelse tidligere i saken hvor Kommunedirektøren er enig i at en moderne kommune bør ha en differensieringsstrategi/ skille seg ut positivt for å bli lagt merke til og valgt, men at dette kan synliggjøres i tiltaksplaner og f eks mediaplan og ikke i selve visjonen.
- Setningen: «*Hovedmålene suppleres, er ikke i motstrid til og underbygges av FN's bærekraftsmål*» oppleves av mange som uklar og vanskelig å forstå og er tatt ut, innholdet dekkes i siste setning under overskrift FN's bærekraftsmål. .
- **Overskrift FN's bærekraftsmål**, siste setning er omformulert. Illustrasjon er tatt inn.
- **Vår visjon**, endret, jfr pkt 1.
- **Våre verdier**: tatt inn slik det står i KD's opprinnelige forslag.
- **Våre mål**: De fire første mål står uendret. Vi foreslår nytt hovedmål nr 5 med tema Sosial bærekraft og er tatt inn:

- **Alle skal oppleve trivsel, trygghet, mestring og tilhørighet.** Forslag til måleindikatorer er tatt inn.
- **Ny tekst, Slik når vi målene** er tatt inn, disse er hentet fra KD's forslag men er redigert og forkortet noe og plassert inn under hovedmålene. Det er gjort endringer i måleindikatorer for klima og miljøtiltak ved at begrensningen til kommunens virksomhet mv er tatt ut, jfr. kommentarer foran i saksframlegget.

Det reviderte planforslaget med basis i formannskapetets forslag legges med dette fram for sluttbehandling.
